

הגמעת חלב לבני בקר

אהרן בן-אשר, מש' החקלאות, האגף לבעלי חיים

הגמעה אוטומטית לבני בקר.

לאחרונה, מספר משקים בודקים מינקות אוטומטיות להגמעת בני בקר, טלאים וגדיים. כבר לפני כ-15 שנה נערכו בארץ תצפיות בהגמעת בני בקר במינקות והתוצאות לא השביעו את רצון המגדלים. במשך השנים נערכו ניסויים רבים במטרה לצמצם את כמות התחליף ותקופת ההגמעה, לפתח את מערכת העיכול של בני הבקר, להגביר את הצריכה של מזונות צמחיים ולהקטין את הוצאות גידול השגור. הכנסת המינקות האוטומטיות לשימוש תגרום:

1. צריכה מרובה של תחליף חלב להגמעה;
2. קשיים בשימוש עודפי חלב המיוצרים מעבר למכסה;
3. למניעת צריכה מרובה של תחליף, מוהלים את התחליף ב-80 ג'/ליטר. ולדות היונקים 10-12 ליטר/יום מפרישים כמויות גדולות של שתן המצריך כמויות גדולות של ריפוד לשמירת היובש בדיה;
4. ולדות היונקים כמויות גדולות של תחליף אינם צורכים מספיק מזון צמחי ופיתוח הכרס נדחה לאחר מועד הגמילה;
5. בולדות הסובלים ממשבר הגמילה ישנה דחיה בהתפתחות הןלד;
6. קושי בפיקוח על ולדות חולים;
7. כאשר מגבילים את שעות היניקה, הולדות החלשים מקופחים;
8. העבודה הפיזית של ההגמעה מושקעת

לפי דו"ח המועצה לייצור ושיווק חלב הספקת החלב הצפויה לשנה הנוכחית מגיעה לכ-800 מיליון ליטר כאשר מכסת הייצור היא 728 מיליון. מכאן שהמשקים מייצרים כמויות גדולות של חלב מעל המכסה. בסובסידיה המשולמת היום והמגיעה ל-100 אחוז, כל משק המייצר עודף מעל המכסה מקבל רק כ-1/3 ממחירו המלא של החלב שבמכסה.

במצב שנוצר, וכל עוד המשקים אינם מקטינים את העדרים, מוצע להגמיע את בני הבקר בחלב. הגמעה בחלב מצריכה התארגנות להעברת החלב ממכון החליבה לדיר היונקים. קיימת אפשרות של התקנת מערבל על גבי עגלה או רכישת מיכל שיצא מן השימוש במשקים משפחתיים.

יש לקחת בחשבון שהחלב עשיר בשומן וחלבון בהשנא לתחליפי חלב. לכן, ניתן לחסוך 20 אחוז בכמות המוגמעת. כלומר, במשקים שנהגו להגמיע 25 ק"ג אבקת תחליף חלב שהם 200 ליטר ניתן להסתפק ב-160 ליטר חלב. כיום ישנם משקים המגמיעים רק 120 ליטר עד הגמילה; ישנם משקים אחרים הנוהגים להוסיף 20 אחוז מים חמים לחלב על מנת להשוות את הרכבו לזה של תחליף החלב. את החלב ניתן להגמיע בתום החליבה. משקים הנוהגים להגמיע פעם ביום יכולים להמשיך באותה דרך גם בחלב. בהגמעה אחת ביום אין להגמיע בכמות העולה על 4 ליטרים לראש.

והתאמת הצריכה היומית. כל עוד לא ייערכו ניסויים מבוקרים במוסדות המחקר ללימוד הנושא וכאשר מצויים עודפי חלב גדולים מעבר למכסה, על המשקים לחכות בסבלנות ברכישת המינקות האוטומטיות.

בהשגחה ולימוד היניקה;
9. ההשקעות לרכישת המינקות והציוד והוצאות החשמל מרובות. יתכן ומשקים גדולים עם מאות ראשי בקר יוכלו לרכוש מינקות עם זיהוי אינדיווידואלי שיאפשר פיקוח יעיל על יניקה של כל ולד

מערבלי המורכב על עגלה הנגררת ע"י טרקטור

שימוש בתחליף חלב חמוץ:

היתרון בשימוש בתחליף חלב חמוץ הוא: חסכון בעבודה ומניעת תחלואה. תחליף עם ערכי pH יכול לפעול כבקטריוסטאט ואף כבקטריוציד. הגמעת תחליף חמוץ הקטין את מספר החידקים הקוליפורמיים בצואה ומספר ימי השלשול פחותים בהשוואה להגמעת תחליף חלב רגיל.

לאחרונה מייבאים לארץ תחליף חמוץ שבו נערכים ניסויים ותצפיות במשקים שונים. כאשר תסוכמנה התוצאות הן תובאנה לידיעת ציבור הבוקרים.

מבחינה מסחרית, המוצר פותח לראשונה בהולנד ולפי הדיווחים הוא בא במקום התחליף המסורתי. התחליף החמוץ שמכילים בגרמניה מורכב בעיקר על בסיס אבקת מי גבינה מתוקים ובאנגליה על בסיס אבקת חלב. למניעת שקיעת הקזאין מורידים את ערכי ה-pH ל-5.3-5.6 ומכנים את התחליף "חמוץ בינוני", בהשנאה לתחליף עם ערכי pH של 4.4 שהוא עם חמיצות גבוהה. ניתן להכליל בתחליף חומצות אורגניות שונות כגון ציטרית, מלית, פורמית ופרופיונית.